OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

# Rahapelitoiminnan tuoton vähenemisen vaikutukset taiteen ja kulttuurin valtionrahoitukseen v. 2022 (TAE)

Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto
11.10.2021

# Taustaa

- Rahapeliyhteisöjen (Veikkaus Oy, Raha-automaattiyhdistys ry, Fintoto Oy) yhteenlasketut tuloutukset OKM:lle, STM:lle ja MM:lle ylittivät ensimmäisen kerran 1 mrd. euroa v. 2016 ja säilyivät po. tasolla v. 2019 saakka.
- Em. yhteisöt yhdistettiin ja muodostettiin Veikkaus Oy 1.1.2017 lukien.
- **V. 2020** Veikkaus Oy:n tulos laski 34 %, kompensoitiin täysimääräisesti LTA 2020.
- **V. 2021** kompensointi täysimääräisesti vuoden 2019 TA:n tasoon.
- **V. 2022** kompensointi 330 milj. euroa, noin 80 %:a täydestä kompensaatiosta.
- **V. 2023** kompensointi 306 milj. euroa.
- **V: 2024 ja sitä seuraavat vuodet**: ?

# Taide ja kulttuuri

- OKM:n pääluokkaan tuloutettavat rahapelien voittovarat jaetaan arpajaislain (1047/2001) 17 a §:n perusteella seuraavasti:
- Urheilu ja liikuntakasvatus 25 %
- Tiede 17,5 %
- Taide 38,5 %
- Nuorisotyö 9 %
- Jakamaton 10 %
- Yhteensä 100 %
- Rahapelituottojen osuus valtion rahoituksesta taiteeseen ja kulttuuriin oli ennen tulosromahdusta 50-53 prosenttia.

# Kehyksen puolelta rahoitettavia kohteita ovat (lakisääteisiä yms):

- viiden viraston toimintamenot (Taiteen edistämiskeskus, Museovirasto, Suomenlinnan hoitokunta, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, Näkövammaisten kirjasto)
- esittävän taiteen (teattereiden, orkestereiden, tanssin, sirkuksen yms.), museoiden ja taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten valtionosuudet
- ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet
- lakiin perustuvat taiteilija-apurahat ja kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat
- Senaatille maksettavat vuokrat ja eräät muut kulttuurialan toimijoiden vuokrakulut

# Kehyksen puolelta rahoitettavia kohteita ovat (lakisääteisiä yms):

- yleisten kirjastojen avustukset (valtionosuudet ovat osana kuntien yleistä valtionosuutta VM:n pääluokassa)
- yksityisen kopioinnin hyvitys
- lainauskorvaus
- näyttelypalkkio
- Kansallisgallerian kokoelman (kansalliskokoelma) kartuttaminen

- Kaikki muu valtionrahoitus taiteeseen ja kulttuuriin maksetaan rahapelitoiminnan tuotosta

# Rahapelien voittovaroista rahoitusta saavien rahoituksen leikkaukset

- v. 2021 (verrattuna vuoden 2020 TA) 5,268 milj. euroa
- v. 2022 (verrattuna vuoden 2021 TA) **18,358 milj. euroa**
- v. 2023 (verrattuna v. 2022 TAE) 9 milj. euroa
- v. 2024- ?

- Yhteensä leikkaus v. 2023 verrattuna 2020 TA 32,626 milj. euroa

# Taiteen ja kulttuurin määrärahat vuonna 2022 (TAE), (OKM pääluokka 29, luku 80 Taide ja kulttuuri)

| | TA 2021 (milj. euroa) | TAE 2022 (milj. euroa) | Muutos (milj. euroa) |
|---|---|---|---|
| Taide ja kulttuuri | 581,2 | 583,9 | +2,7 |
| - josta rahapelitoiminnan tuotot | 190,3 | 156,0 | -34,3 |

Rahapelitoiminnan tuottojen osuus taiteen ja kulttuurin rahoituksesta 32,7 % vuonna 2021 ja 26,7 % vuonna 2022 (TAE).

Huom! Vuoden 2021 talousarvio sisältää momentilla 29.80.52 rahastonpurkuna 20 milj. euroa Kansallisteatterin peruskorjaukseen kohdennettua rahoitusta ja 250 000 euroa AV-kannustimiin kohdennettua rahoitusta.

# Leikkausten toteuttaminen momentilla 29.80.52 Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen

- Momentin leikkaustarve 11 % kompensaatioiden jälkeen.
- leikkaukset kohdennetaan siten, että sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen, lakisääteisten menojen, kansainvälisten sopimusten velvoitteista vastaamisen sekä taide- ja kulttuuripolitiikan linjausten toteuttamisen kannalta leikkausten haitallinen vaikutus jää lyhytkestoisesti tarkasteltuna mahdollisimman vähäiseksi.

# Ei leikkauksia

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Rahoituslain mukaiset valtionosuudet teattereille | 0 % | 4 438 000 |
| Rahoituslain mukaiset valtionosuudet ja avustukset museoille | 0 % | 2 820 000 |
| Kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat (maksuperuste) | 0 % | 960 000 |
| Venetsian biennaali -näyttelyt | 0 % | 140 000 |
| Avustukset taide- ja kulttuuritapahtumille | 0 % | 4 619 000 |
| Avustukset Saamelaiskäräjille saamelaisen taiteen ja kulttuurin edistämiseen | 0 % | 435 000 |
| Sibeliuksen koottuihin teoksiin | 0 % | 73 000 |
| Jakamaton määräraha | 0 % | 193 000 |

# Yleinen 15 % leikkaus

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset mediakasvatuksen kehittämiseen | 15 % | 213 000 |
| Avustukset kehittämiseen (visuaalinen ja rakennustaide, muotoilu) | 15 % | 468 000 |
| Avustukset kirjallisuuden kääntämiseen, julkaisemiseen ja tunnetuksi tekemiseen SKS:n ja SLS:n kautta myönnettäväksi | 15 % | 427 000 |
| Avustukset valtakunnallisille museo- ja perinnealan järjestöille | 15 % | 705 000 |
| Avustukset luovien alojen ja digitaalisten sisältöjen tuotekehitykseen ja palveluinnovaatioihin AVEKin kautta myönnettäväksi | 15 % | 591 000 |
| Avustukset klubi- ja kiertuetoimintaan, kuoromatkoihin ja musiikkileireihin myönnettäväksi Musiikin edistämissäätiöstä | 15 % | 676 000 |

# Yleinen 15 % leikkaus

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset kulttuuriin osallistumisen ja sen saavutettavuuden edistämiseen, vähintään 50 000 euroa Taikusydän-yhteyspisteen toimintaan | 15 % | 920 000 |
| Avustukset rakennustaiteen ja muotoilun edistämiseen | 15 % | 545 000 |
| Avustukset kuntien ja alueellisen kulttuuritoiminnan kehittämiseen | 15 % | 1 135 000 |
| Avustukset kulttuurivientiin | 15 % | 1 288 000 |
| Taiteen ja kulttuurin edistämiseen, edistämiskeskuksen ja taideneuvoston kehittämistoimiin sekä selvitys- ja tiedotustoimintaan | 15 % | 5 432 000 |
| Avustukset eräille erikoismuseoille | 15 % | 567 000 |

# Yleinen 15 % leikkaus

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset elokuvakulttuurin edistämiseen | 15 % | 595 000 |
| Avustukset esittävän taiteen edistämiseen (vapaa kenttä) | 15 % | 8 660 000 |
| Elokuvataide ja audiovisuaalinen kulttuuri, Esittävä taide: musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus, Kirjallisuus, Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu (yhteisöavustukset) | 15 % | 8 869 000 |

# Yleinen 15 % leikkaus

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset lastenkulttuurin ja lasten kulttuurikasvatuksen edistämiseen | 15 % | 1 093 000 |
| Avustukset kulttuuri-instituuteille | 15 % | 4 791 000 |
| Avustukset ja apurahat visuaalisen taiteen edistämiseen | 15 % | 2 757 000 |
| Avustukset kaunokirjallisuuden edistämiseen | 15 % | 287 000 |
| Avustukset lastenkulttuurihankkeisiin | 15 % | 494 000 |
| Avustukset ja apurahat selkokieliseen ja muuhun helposti saavutettavaan kirjallisuuteen Kehitysvammaliiton kautta myönnettäväksi | 15 % | 123 000 |

# Leikkaukset 5 – 6 %

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustus Kulttuuripolitiikan tutkimussäätiö Cuporen toimintaan ja 10 000 euroa Compendium yhdistyksen jäsenmaksuun | 5 % | 808 000 |
| Cultura-säätiön toimintaan | 5 % | 765 000 |
| Kansallisgallerialle | 5 % | 12 507 000 |
| Suomen elokuvasäätiön toimintaan | 5 % | 2 603 000 |
| Suomen Kansallisoopperan Säätiölle | 5 % | 36 287 000 |
| Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiölle | 5 % | 10 821 000 |
| Avustukset yleisten kirjastojen kehittämiseen, venäjänkieliseen kirjastotehtävään sekä eräille kirjastojärjestöille | 6 % | 4 707 000 |

# Leikkaukset 7 – 9 %

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset tekijänoikeusjärjestelmän kehittämiseen | 7 % | 186 000 |
| Avustukset kulttuurin moninaisuuden ja rasismin vastaisen toiminnan edistämiseen | 7 % | 635 000 |
| Avustukset elokuvan tuotantoon, käsikirjoittamiseen sekä kotimaisen ja kansainvälisen jakelun edistämiseen SESin kautta myönnettäväksi | 8 % | 22 189 000 |
| Tekijänoikeusneuvoston, tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja selvitysten kuluihin | 8 % | 73 000 |
| Avustukset kulttuurilehdille | 9 % | 807 000 |

# Leikkaukset 10-13%

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset museoille ja kulttuuriperintöhankkeisiin | 10 % | 2 495 000 |
| Kansainvälinen yhteistyö ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistäminen (ystävyysseurat) | 11 % | 1 687 000 |
| Kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpanoon | 11 % | 407 000 |
| Avustus Euroopan unionin nuoriso-orkesterille | 13 % | 20 000 |

# Leikkaus 25 %

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset kulttuurimatkailun kehittämiseen | 25 % | 150 000 |
| Avustukset taiteen eri alojen opetusjärjestöjen toimintaan | 25 % | 126 000 |

# Leikkaus 49 – 50 %

| RAHAPELITOIMINNAN TUOTOT TAITEEN EDISTÄMISEEN | Leikkaus % | Määrärahataso 2022 |
|---|---|---|
| Avustukset kulttuuritilojen hankkimiseen, perustamiskustannuksiin ja peruskorjauksiin | 49 % | 2 740 000 |
| Suomi-palkinnot | 50 % | 60 000 |
| Valtion julkisten rakennusten taidehankinnat ja valtion taidekokoelmien hoito (maksuperuste) | 50 % | 520 000 |
| Seurantalojen korjausavustukset sekä neuvonta- ja ohjaustyö Suomen Kotiseutuliiton kautta myönnettäväksi | 50 % | 848 000 |
| Avustukset taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelman toimeenpanoon | 50 % | 212 000 |

# Lopetetaan kokonaan ja siirto OPH:lle

- Kokonaan lopetetaan:
  - Vähälevikkisen kirjallisuuden ostotuki ja kulttuurilehtien tilaustuki kirjastoille
    - Kirjastojen aineistovalikoima supistuu ja vähälevikkisen kirjallisuuden saatavuus heikkenee tuen lakatessa.
- Siirto Opetushallitukselle:
  - Luova Eurooppa-ohjelman hallinnointi ja kansallinen vastinrahoitus, 259 000 euroa